

**VLADA REPUBLIKE HRVATSKE**

---

**PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA  
ZAKONA O TRŽIŠTU ELEKTRIČNE ENERGIJE**

---

**Zagreb, svibanj 2018.**

# **PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O TRŽIŠTU ELEKTRIČNE ENERGIJE**

## **I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA**

Ustavna osnova za donošenje ovoga Zakona sadržana je u članku 2. stavku 4. podstavku 1. Ustava Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 85/10 – pročišćeni tekst i 5/14 – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske).

## **II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI**

Zakon o tržištu električne energije (Narodne novine, br. 22/13 i 102/15) donesen je u sklopu Trećeg paketa energetske zakonodavstva Europske unije kojim Republika Hrvatska usklađuje svoje energetske zakonodavstvo s propisima Europske unije. Zakonom o tržištu električne energije se uređuju pravila i mjere za sigurnu i pouzdanu proizvodnju, prijenos, distribuciju i opskrbu električnom energijom te za trgovinu električnom energijom i organiziranje tržišta električne energije kao dijela elektroenergetskog tržišta Europske unije. Nadalje utvrđuju se pravila koja se odnose na zaštitu krajnjih kupaca, organiziranje i funkcioniranje elektroenergetskog sektora, otvoren pristup tržištu, utvrđivanje obveza općih usluga i prava kupaca električne energije, a koja uključuju prava krajnjih kupaca, odvojeno vođenje poslovnih knjiga, financijskih izvješća, pravila pristupa mreži, načela uzajamnosti i prekogranični prijenos električne energije. S obzirom da je Europska unija u procesu nadopune trećeg energetske paketa s provedbenim propisima, potrebno je kontinuirano usklađivanje zakonodavstva.

Pismom službene obavijesti Europske komisije od 14. srpnja 2017., povreda broj 2017/2091, u vezi s nepravilnim prijenosom Direktive 2009/72/EZ i Direktive 2009/73/EZ te neusklađenošću s određenim odredbama Uredbe (EZ) br. 715/2009, Republika Hrvatska je obaviještena da nije ispunila svoje obveze u skladu s određenim odredbama Direktive 2009/72/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište električne energije i stavljanju izvan snage Direktive 2003/54/EZ (u daljnjem tekstu: Direktiva 2009/72/EZ), Direktive 2009/73/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište prirodnog plina i stavljanju izvan snage Direktive 2003/55/EZ (u daljnjem tekstu: Direktiva 2009/73/EZ) te Uredbe (EZ) br. 715/2009 o uvjetima za pristup mrežama za transport prirodnog plina (u daljnjem tekstu: Uredba br. 715/2009). Komisija je pokrenula ex officio istragu o prenošenju navedenih direktiva te je skrenula pozornost na nepravilno prenošenje u hrvatski pravni poredak odrednica vezanih uz certificiranje operatora prijenosnog sustava koje je u vezi s trećim zemljama, određene zadatke operatora prijenosnog sustava za električnu energiju, zahtjeve na povjerljivost podataka za operatore prijenosnog sustava i njihove vlasnike, kao i odrednice koje se odnose na neovisnost uprave operatora sustava koja uključuje pravo žalbe regulatornom tijelu.

Usklađivanje predmetnog Zakona s pravnom stečevinom Europske unije ima za cilj provođenje djelotvornog nadzora veleprodajnih tržišta energije za što je, među ostalim, potrebno redovito nadziranje pojedinosti o ugovorima, uključujući naloge za trgovanje, kao i podatke o kapacitetu i upotrebi postrojenja za proizvodnju, skladištenje, potrošnju ili prijenos električne energije. Kako bi Hrvatska energetska regulatorna agencija (u daljnjem tekstu: Agencija) mogla izvršiti svoj zadatak, treba joj pravovremeno dostaviti potpune odgovarajuće informacije, te je

ovlastiti da se bez njene suglasnosti ne mogu donositi pravila operatora. Sudionici tržišta s javnim ovlastima poput operatora tržišta energije daju stručna mišljenja na pravila operatora, ali jedina je Agencija ta koja daje odnosno uskraćuje suglasnost. Iz direktive proizlazi dakle obveza da operator prijenosnog sustava treba biti jedini subjekt koji donosi pravila, a Agencija jedino nadležno tijelo koje ih odobrava.

U zakonodavstvo Republike Hrvatske prenesena je primjena postupka „certificiranja treće zemlje“ uže nego što je to propisano Direktivom 2009/72/EZ. Radi se o certificiranju svih vlasnika operatora prijenosnih sustava odnosno onih koji na bilo koji način kontroliraju operatora i/ili žele postati vlasnicima operatora sustava, a koji dolaze iz zemalja koje nisu članice Europske unije. Kako bi se ispunila ova obaveza potrebno je da se certificiranje operatora u vezi trećih zemalja odnosi i na zemlje članice Energetske zajednice.

Djelujući na tržištu operatori sustava posjeduju niz povjerljivih informacija u obavljanju djelatnosti. Kako bi se osiguralo razvijanje tržišnog natjecanja na unutarnjem tržištu električne energije, treba biti ugrađena zaštitna klauzula o osjetljivosti odnosno povjerljivosti podataka koje operator prijenosnog sustava i svaki vlasnik prijenosnog sustava dobiva tijekom obavljanja svojih djelatnosti i koja sprečava da se informacije o vlastitim djelatnostima, koje mogu biti komercijalno korisne, otkriju na diskriminacijski način.

Prijedlogom Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o tržištu električne energije utvrđuje se pravo proizvođača da električnu energiju za potrebe crpnog (pumpnog) rada reverzibilne hidroelektrane nabavlja na veleprodajnom tržištu. Predmetnom odredbom se za navedenu potrebu jasno utvrđuje pozicija proizvođača kao sudionika na veleprodajnom tržištu, a ne kao krajnjeg kupca. Osim toga, predlaže se utvrđivanje jasne obveze proizvođača na plaćanje naknade za korištenje mreže u skladu s izmijenjenom i dopunjenom Metodologijom za određivanje iznosa tarifnih stavki za distribuciju električne energije (Narodne novine, broj 104/15) i Metodologijom za određivanje iznosa tarifnih stavki za prijenos električne energije (Narodne novine, br. 104/15 i 84/16). Predviđeni rok za izmjene i dopune predmetnih Metodologija kojim će se utvrditi nove kategorije korisnika mreže je 6 mjeseci.

Nadalje, potrebno je osigurati da članovi uprave operatora prijenosnog sustava imaju pravo na prigovor Agenciji.

Operator prijenosnog sustava je dužan izraditi i objaviti pravila za upravljanje zagušenjem unutar hrvatskog elektroenergetskog sustava uz ishodu suglasnost Agencije koja može zatražiti izmjene tih pravila. Ujedno se određuje da je operator prijenosnog sustava dužan donijeti i objaviti pravila za upravljanje zagušenjem unutar hrvatskog elektroenergetskog sustava, uključujući spojne vodove u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona. U cilju jačanja tržišta i administrativnog rasterećenja na tržišne sudionike odnosno opskrbljivače, uvodi se mogućnost da opskrbljivač može, za krajnje kupce iz kategorije kućanstvo, imati potpisan ugovor samo s operatorom distribucijskog sustava, a ne i sa operatorom prijenosnog sustava. Ovime se smanjuje novčana obaveza opskrbljivaču s obzirom da ne mora imati dva instrumenta osiguranja plaćanja već je dovoljan samo jedan, te tako ima samo jedan ugovorni odnos. Dosadašnji ugovorni odnosi između ovih sudionika će se moći riješiti nadopunom postojećeg ugovora.

Izmjene i dopune Zakona o tržištu električne energije prvenstveno uređuju sljedeće:

- precizira se pojam treće države u smislu da su pojmom uključene i zemlje Energetske zajednice te da se certificiranje operatora i vlasnika operatora u vezi trećih zemalja primjenjuje i na te zemlje
- obvezu operatora prijenosnog sustava i vlasnika operatora prijenosnog sustava vezanu uz čuvanje povjerljivosti komercijalno osjetljivih informacija
- obvezu operatora prijenosnog sustava, u kontekstu prodaje ili nabave električne energije od strane povezanih poduzeća, da ne smiju zlorabiti komercijalno osjetljive informacije dobivene od trećih strana
- precizira se pravo proizvođača da električnu energiju za potrebe crpnog (pumpnog) rada reverzibilne hidroelektrane nabavlja na veleprodajnom tržištu
- obvezu operatora prijenosnog sustava da je dužan izraditi i objaviti pravila za upravljanje zagušenjem unutar hrvatskog elektroenergetskog sustava
- određuje se da je Agencija jedino nadležno tijelo za davanje ili odbijanje suglasnosti na pravila koje donosi operator prijenosnog sustava
- da uprava neovisnog operatora prijenosa odnosno njezini članovi mogu izjaviti prigovor Agenciji
- da opskrbljivač može, za krajnje kupce iz kategorije kućanstvo, imati potpisan ugovor samo s operatorom distribucijskog sustava, a ne i sa operatorom prijenosnog sustava.

### **III. OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA**

Za provedbu ovoga Zakona neće biti potrebno osigurati posebna sredstva u državnom proračunu Republike Hrvatske.

## **PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O TRŽIŠTU ELEKTRIČNE ENERGIJE**

### **Članak 1.**

U Zakonu o tržištu električne energije (Narodne novine, br. 22/13 i 102/15), u članku 3. stavku 2. iza točke 58. dodaje se nova točka 59. koja glasi:

»59. *spojni vod* – znači oprema koja se koristi za povezivanje elektroenergetskih sustava».

Dosadašnje točke 59. do 62. postaju točke 60. do 63.

Dosadašnja točka 63. koja postaje točka 64. mijenja se i glasi:

»64. *treća država* – svaka država osim Republike Hrvatske ili država članica Europske unije,«.

### **Članak 2.**

U članku 9. ispred riječi: „Operator“ stavlja se oznaka stavka: „(1)“ te se dodaju stavci 2. do 7. koji glase:

»(2) Operator prijenosnog sustava i vlasnik prijenosnog sustava dužni su čuvati povjerljivost komercijalno osjetljivih informacija dobivenih tijekom obavljanja svojih djelatnosti i sprečavati da se informacije o vlastitim djelatnostima, koje mogu biti komercijalno korisne, otkriju na pristran način.

(3) Operator prijenosnog sustava i vlasnik prijenosnog sustava posebice ne smiju otkrivati nikakve komercijalno osjetljive informacije ostalim dijelovima trgovačkih društava, osim ako je to potrebno za provedbu poslovne transakcije.

(4) Vlasnik prijenosnog sustava i ostali dijelovi trgovačkih društava ne mogu koristiti zajedničke usluge kao što su zajedničke pravne usluge, osim čisto administrativnih funkcija ili funkcija informacijske tehnologije.

(5) Operator prijenosnog sustava, u kontekstu prodaje ili nabave električne energije od strane povezanih poduzeća, ne smije zlorabiti komercijalno osjetljive informacije dobivene od trećih strana prilikom osiguravanja pristupa sustavu ili pregovaranja o njemu.

(6) Informacije potrebne za stvarno tržišno natjecanje i učinkovito funkcioniranje tržišta objavljuju se na internetskim stranicama operatora prijenosnog sustava.

(7) Obveza iz stavka 6. ovoga članka ne dovodi u pitanje čuvanje povjerljivosti komercijalno osjetljivih informacija.«.

### **Članak 3.**

U članku 10. iza stavka 11. dodaju se stavci 12. i 13. koji glase:

»(12) Proizvođač električne energije se na obračunskom mjernom mjestu reverzibilne hidroelektrane za potrebe crpnog (pumpnog) rada ne smatra krajnjim kupcem u smislu odredbi ovoga Zakona, osim u dijelu koji se odnosi na plaćanje naknade za korištenje prijenosne i/ili distribucijske mreže.

(13) Proizvođač električne energije može za potrebe crpnog (pumpnog) rada reverzibilne hidroelektrane osigurati električnu energiju na veleprodajnom tržištu.«.

#### **Članak 4.**

U članku 19. stavak 4. mijenja se i glasi:

»(4) Neovisni operator prijenosa dostavlja Agenciji na prethodnu suglasnost sve komercijalne i financijske ugovore s vertikalno integriranim subjektom.«.

Iza stavka 4. dodaje se novi stavak 5. koji glasi:

»(5) Agencija će, po provjeri tržišno usmjerenih i nepristranih uvjeta, u roku od 60 dana od primitka ugovora odlučiti o zahtjevu za davanje suglasnosti.«.

Dosadašnji stavci 5. do 7. postaju stavci 6. do 8.

#### **Članak 5.**

U članku 20. stavak 3. mijenja se i glasi:

»(3) Neovisni operator prijenosa mora bez odgađanja dostaviti Agenciji prijedlog imenovanja članova uprave koje predlaže nadzorni odbor iz članka 21. ovoga Zakona te uvjete njihova ugovora s društvom, a osobito uvjete koji se odnose na sklapanje, trajanje i prestanak odnosno prijevremeni prekid ugovora te materijalna i druga prava.«.

Iza stavka 3. dodaje se stavak 4. koji glasi:

»(4) Neovisni operator prijenosa mora dostaviti Agenciji i razloge za predloženi prijevremeni prekid ugovora članova uprave, a koji se mogu primjenjivati u slučaju da Agencija nije uložila prigovor u roku od tri tjedna od primitka razloga za prijevremeni prekid ugovora članova uprave.«.

Dosadašnji stavci 4. i 5. postaju stavci 5. i 6.

U dosadašnjem stavku 4. koji postaje stavak 5. točki 2. iza riječi: »takovog prijevremenog prekida« briše se točka i dodaju se riječi:

», a u kojem slučaju članovi uprave imaju pravo izjaviti prigovor Agenciji.«.

Iza dosadašnjeg stavka 5. koji postaje stavak 6. dodaju se stavci 7. i 8. koji glase:

»(7) Prijevremeni prekid iz stavka 4. točke 2. ovoga članka smatra se nepropisnim onda kada ukazuje na okolnosti prekida koje nisu u skladu s odredbama o neovisnosti u svom radu i postupanju članova uprave u skladu sa stavkom 2. ovoga članka.

(8) Protiv odluke Agencije iz stavka 4. ovoga članka nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor. Postupak pred upravnim sudom je hitan.«.

### **Članak 6 .**

U članku 30. iza točke 54. dodaje se točka 55. koja glasi:

»55. izraditi i objaviti pravila za upravljanje zagušenjem unutar hrvatskog elektroenergetskog sustava, uključujući spojne vodove, uz ishođenu prethodnu suglasnost Agencije.«.

### **Članak 7 .**

Iza članka 30. dodaje se članak 30.a koji glasi:

#### **»Članak 30.a**

Agencija može i naknadno zahtijevati od operatora prijenosnog sustava izmjene i dopune pravila iz članka 30. točke 55. ovoga Zakona.«.

### **Članak 8.**

U članku 31. stavku 2. riječi: »uz prethodnu suglasnost operatora tržišta i Agencije« zamjenjuju se riječima: »uz prethodno mišljenje operatora tržišta električne energije i uz ishođenu suglasnost Agencije.«.

### **Članak 9.**

U članku 46. stavak 11. mijenja se i glasi:

»(11) Svaki opskrbljivač svojim krajnjim kupcima iz kategorije kućanstvo mora, a ostalim kupcima na niskom naponu može, za svako obračunsko mjerno mjesto, izdavati jedinstveni račun za električnu energiju i korištenje mreže koji mora biti u skladu s tarifnim sustavima, propisanim naknadama i slobodnim cijenama.«.

Iza stavka 19. dodaju se stavci 20. do 22. koji glase:

»(20) Iznimno od stavka 12. ovoga članka opskrbljivač svojim krajnjim kupcima priključenima na distribucijsku mrežu može u skladu s tarifnim sustavima i propisanim naknadama naplaćivati naknadu za korištenje prijenosne i distribucijske mreže na temelju sklopljenog ugovora o međusobnim odnosima s operatorom distribucijskog sustava.

(21) Ukoliko kupac priključen na distribucijsku mrežu nema jedinstveni račun tada račun kojega izdaje operator distribucijskog sustava sadrži u skladu s tarifnim sustavima i propisanim naknadama, naknadu za korištenje prijenosne i distribucijske mreže.

(22) Operator distribucijskog sustava naplaćuje naknadu za korištenje prijenosne mreže za kupce priključene na distribucijsku mrežu temeljem ugovora o međusobnim odnosima s operatorom prijenosnog sustava koji treba najmanje sadržavati:

- ugovorne strane
- uvjete i rokove plaćanja naknade za korištenje prijenosne mreže kupaca
- prava i obveze ugovornih strana u slučaju neispunjavanja odredbi ugovora
- trajanje i raskid ugovora
- način rješavanja sporova.«.

### **Članak 10.**

U članku 73. stavku 1. točki 1. iza riječi: »u skladu sa člankom 9.« dodaju se riječi: »stavkom 1.«.

## **PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE**

### **Članak 11.**

Operator prijenosnog sustava dužan je donijeti i objaviti pravila iz članka 6. ovoga Zakona u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

### **Članak 12.**

U roku od šest mjeseci od stupanja na snagu ovoga Zakona operatori sustava dužni su uskladiti mrežna pravila s odredbama ovog Zakona.

### **Članak 13.**

Ministarstvo nadležno za energetiku će u roku od dvije godine od dana stupanja na snagu ovoga Zakona provesti naknadnu procjenu učinaka ovoga Zakona.

### **Članak 14.**

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u Narodnim novinama.

## **OBRAZLOŽENJE**

### **Uz članak 1.**

Ovim člankom propisuje se da spojni vod je visokonaponski vod koji povezuje prienosnu mrežu dva operatora sustava, u pravilu prekogranični visokonaponski vod između dvije države u funkciji razmjene električne energije.

Nadalje, člankom se propisuje da će se treće države odnositi na sve države osim članica Europske unije, a kako bi se ispunila obaveza da se certificiranje u vezi trećih zemalja primjenjuje na zemlje članice Energetske zajednice.

### **Uz članak 2.**

Ovim člankom propisuje se obveza da operator prienosnog sustava i svaki vlasnik prienosnog sustava čuvaju povjerljivost komercijalno osjetljivih informacija dobivenih tijekom obavljanja svojih djelatnosti i sprečavaju da se informacije o vlastitim djelatnostima, koje mogu biti komercijalno korisne, otkriju na diskriminacijski način. Posebno se ne smiju otkrivati nikakve komercijalno osjetljive informacije ostalim dijelovima poduzeća, unutar integriranih poduzeća, osim ako je to potrebno za provedbu poslovne transakcije. Radi osiguravanja potpunog poštovanja pravila o razdvajanju informacija, osigurava se da vlasnik prienosnog sustava i ostalih dijelova poduzeća ne koriste zajedničke usluge kao što su zajedničke pravne usluge, osim čisto administrativnih funkcija ili funkcija informacijske tehnologije.

### **Uz članak 3.**

Ovim člankom propisuje se iznimka u odnosu na specifičnu tehnologiju rada reverzibilnih hidroelektrana.

### **Uz članak 4.**

Ovim člankom se regulira mogućnost odbacivanja zahtjeva za davanje suglasnosti ukoliko nisu ispunjene pretpostavke za primjenu članka 19. stavka 4. Zakona o tržištu električne energije.

### **Uz članak 5.**

Ovim člankom propisuje se obveza neovisnog operatora prijenosa da dostavi Agenciji i razloge za predloženi prijevremeni prekid ugovora članova uprave kao i pravo članova uprave na prigovor Agenciji. Ovime se osigurava neovisnost rada uprave operatora sustava koji ovisi isključivo od uspješnosti u upravljanju sustavom, a ne političkim okolnostima.

### **Uz članak 6.**

Ovim člankom se propisuje da je operator prienosnog sustava dužan izraditi i objaviti tehnička pravila za postupanje u slučaju nastanka zagušenja koja trebaju uključiti dodjelu kapaciteta unutar hrvatskog elektroenergetskog sustava uz prethodno mišljenje operatora tržišta električne energije i uz prethodnu suglasnost Agencije, čime se pojačava uloga neovisnog regulatornog tijela nad transparentnošću procesa.

**Uz članak 7.**

Ovim člankom propisuje se novi članak kojim se određuje Agencija može i naknadno zahtijevati od operatora prijenosnog sustava izmjene i dopune pravila za upravljanje zagušenjem unutar hrvatskog elektroenergetskog sustava.

**Uz članak 8.**

Ovim člankom se propisuje jednoobrazni izričaj koji se određuje kroz cijeli Zakon, odnosno određuje se da operator tržišta daje mišljenje na pojedine akte uz prethodno mišljenje operatora tržišta električne energije i uz prethodnu suglasnost Agencije.

**Uz članak 9.**

Ovim člankom se opskrbljivaču propisuje obveza izdavanja jedinstvenog računa samo krajnjim kupcima iz kategorije kućanstvo.

Nadalje, ovim člankom propisuje se da opskrbljivač, iznimno od odredbi kojima se određuje da opskrbljivač ima ugovor potpisan i sa operatorima prijenosnog i distribucijskog sustava, može imati potpisan ugovor samo s operatorom distribucijskog sustava, za krajnje kupce priključene na distribucijsku mrežu. Svi kupci imaju jedan ili dva računa. Kod svih kupaca ODS ugovara sa HOPS-om da naplaćuje mrežarinu i za prijenos i distribuciju. ODS prima novac od kućanstva preko opskrbljivača, jer je jedinstveni račun dok kod ostalih kupaca priključenih na distributivnu mrežu može primiti novac direktno od kupaca, ako su kupci u sustavu dva računa. Kada postoje dva računa, tada jedan račun pokriva troškove opskrbljivača i sva davanja, dok drugi račun pokriva, sukladno tarifnim sustavima, mrežarinu za prijenos i distribuciju kod kupaca na distributivnoj mreži.

Određuje se najmanji sadržaj ugovora o međusobnim odnosima između operatora prijenosnog i distribucijskog sustava.

**Uz članak 10.**

Dodaje se oznaka stavka s obzirom da se radi o poslovnim podacima te je potrebno navesti stavak.

**Uz članak 11.**

Ovim člankom propisuje se rok u kojem je operator prijenosnog sustava dužan donijeti i objaviti pravila za upravljanje zagušenjem koja uključuju dodjelu kapaciteta unutar hrvatskog elektroenergetskog sustava, uključujući spojne vodove.

**Uz članak 12.**

Predviđeni rok za usuglašavanje, u skladu s ovim Zakonom, podzakonskih akata uključujući i izmjene i dopune predmetnih Metodologija kojim će se utvrditi nove kategorije korisnika mreže, je šest mjeseci.

**Uz članak 13.**

Propisan je rok u kojem se treba izvršiti obaveza provedbe procjene učinaka propisa.

**Uz članak 14.**

Ovim člankom se propisuje stupanje Zakona na snagu.

## ODREDBE VAŽEĆEG ZAKONA KOJE SE MIJENJAJU, ODNOSNO DOPUNJUJU

### Značenje pojedinih izraza

#### Članak 3.

(1) Izrazi koji se koriste u ovom Zakonu imaju značenja utvrđena zakonom kojim se uređuje energetska sektor i regulacija energetske djelatnosti.

(2) U ovom se Zakonu koriste i izrazi koji u smislu ovoga Zakona imaju sljedeće značenje:

1. bilančna grupa – grupa koju čini jedan ili više sudionika na tržištu električne energije za čije je odstupanje odgovoran voditelj bilančne grupe,

2. Burza – pravna osoba odgovorna za uspostavu i vođenje organiziranog trgovanja električnom energijom za fizičku isporuku, što podrazumijeva zaprimanje ponuda za kupnju, odnosno prodaju električne energije za definirano vremensko razdoblje od strane članova burze na nepristran, razvidan i anoniman način, koja uz određivanje konačne cijene zaključenih kupoprodajnih transakcija može samostalno obavljati poslove kliringa zaključenih kupoprodajnih transakcija (burza električne energije),

3. certifikacija operatora prijenosnog sustava – postupak kojim se utvrđuje njegova sukladnost s odredbama ovoga Zakona kojima se uređuje razdvajanje i neovisnost operatora prijenosnog sustava,

4. certifikat – potvrda koju u postupku certificiranja izdaje Hrvatska energetska regulatorna agencija (u daljnjem tekstu: Agencija) kojom se potvrđuje da operator prijenosnog sustava ispunjava uvjete glede njegova razdvajanja i neovisnosti, uvjete financijske, materijalne, tehničke i kadrovske opremljenosti te druge uvjete propisane ovim Zakonom,

5. član Burze – sudionik na tržištu električne energije koji s burzom električne energije ima sklopljen odgovarajući ugovor o članstvu,

6. dispečiranje – upravljanje tokovima električne energije i regulacija napona u elektroenergetskom sustavu, uključujući i razmjenu s drugim sustavima,

7. distribucija električne energije – razvod električne energije distribucijskim mrežama visokog, srednjeg i niskog napona radi njezine isporuke krajnjim kupcima i preuzimanja od proizvođača, koji ne uključuje opskrbu,

8. ekonomsko prvenstvo – rangiranje ponuđača električne energije u skladu s ekonomskim kriterijima,

9. elaborat optimalnog tehničkog rješenja priključenja na mrežu – analiza mogućnosti priključenja korisnika na prijenosnu i/ili distribucijsku mrežu, u cilju utvrđivanja optimalnog tehničkog rješenja priključenja i procjene troškova priključenja na mrežu,

10. elektroenergetski subjekt – pravna ili fizička osoba koja obavlja najmanje jednu od energetske djelatnosti iz članka 4. ovoga Zakona, odgovorna za komercijalne i tehničke zadaće i poslove održavanja koji su u svezi s tim djelatnostima, ali ne uključuje krajnje kupce,

11. energija uravnoteženja – električna energija koju aktivira operator prijenosnog sustava radi pokrivanja razlike između stvarno isporučene ili preuzete električne energije i ugovorenih količina električne energije te radi održavanja frekvencije u elektroenergetskom sustavu u propisanim granicama,

12. horizontalno integrirani subjekt – subjekt koji obavlja najmanje jednu od funkcija proizvodnje ili prijenosa ili distribucije, ili opskrbe električnom energijom i drugu djelatnost koja nije elektroenergetska,

13. integrirani elektroenergetski subjekt – vertikalno ili horizontalno integrirani subjekt,

14. isporuka – predaja električne energije na određenom mjestu isporuke,
15. izravni vod – elektroenergetski vod koji povezuje izolirani objekt proizvođača električne energije s izoliranim kupcem ili elektroenergetski vod koji povezuje objekt proizvođača električne energije i elektroenergetskog subjekta za opskrbu električnom energijom radi izravne opskrbe njihovih vlastitih prostorija, podružnica i krajnjih kupaca,
16. izvanredne situacije – elementarne nepogode ili katastrofa koja je utvrđena zakonom kojim se uređuje zaštita i spašavanje odnosno elementarne nepogode,
17. izvedenica električne energije – financijski instrument određen u točkama 5., 6. ili 7. Sekcije C Dodatka I Direktive 2004/39/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 21. travnja 2004. o tržištima financijskih instrumenata, u dijelu u kojem se instrument odnosi na električnu energiju, koja je Zakonom o tržištu kapitala prenesena u hrvatski pravni sustav,
18. kontrola – prava, ugovori i sva druga sredstva koja, odvojeno ili u kombinaciji i imajući u vidu činjenično stanje ili zakonske odredbe, daju mogućnost odlučujućeg utjecaja na subjekt, posebno putem vlasništva ili prava na korištenje cjelokupne ili dijela imovine subjekta i prava ili ugovora koji daju odlučujući utjecaj na sastav, glasovanje ili odlučivanje organa subjekta,
19. korisnik mreže – pravna ili fizička osoba koja koristi prijenosnu ili distribucijsku mrežu ili prekogranični vod za isporuku električne energije u mrežu ili preuzimanje električne energije iz mreže,
20. krajnji kupac – kupac koji kupuje električnu energiju za vlastito korištenje,
21. kupac – kupac na veleprodajnom tržištu ili krajnji kupac električne energije,
22. kupac iz kategorije kućanstvo – kupac koji kupuje električnu energiju za vlastitu potrošnju u kućanstvu, isključujući komercijalne ili profesionalne djelatnosti,
23. kupac koji nije kućanstvo – pravna ili fizička osoba koja kupuje električnu energiju koja nije namijenjena za korištenje u vlastitom kućanstvu i uključuje proizvođača i kupca na veleprodajnom tržištu,
24. kupac na veleprodajnom tržištu – pravna ili fizička osoba koja kupuje električnu energiju u svrhu preprodaje unutar ili izvan sustava u kojem je registrirana,
25. kupac s vlastitom proizvodnjom – krajnji kupac koji unutar svojih postrojenja i instalacija ima postrojenje za proizvodnju električne energije za vlastite potrebe i koji može isporučivati istodobno višak proizvedene električne energije u mrežu,
26. kvaliteta opskrbe električnom energijom – pouzdanost napajanja i kvaliteta napona na mjestu preuzimanja, odnosno predaje električne energije te kvaliteta usluga korisnicima mreže,
27. mali kupac – pravna ili fizička osoba s manje od 50 radnika i s ispunjenim jednim od dva kriterija: s godišnjim prometom koji ne prelazi iznos od 54 milijuna kuna ili s imovinom koja ne prelazi iznos od 27 milijuna kuna, a koja kupuje električnu energiju za vlastito korištenje,
28. ministar – ministar nadležan za energetiku,
29. Ministarstvo – ministarstvo nadležno za energetiku,
30. napredna mreža – elektroenergetska mreža koja na troškovno učinkovit način može integrirati ponašanje i djelovanje svih priključenih korisnika mreže radi očuvanja ekonomski učinkovitog i održivog elektroenergetskog sustava s niskim gubicima i visokim razinama kvalitete te sigurnosti opskrbe električnom energijom,
31. natječajni postupak za proizvodna postrojenja – postupak kojim se planirane dodatne potrebe i zamjenski kapacitet pokrivaju proizvodnjom iz novih ili postojećih proizvodnih postrojenja,
32. nestandardne usluge operatora prijenosnog sustava – pridjeljive usluge iz područja nadležnosti i odgovornosti operatora prijenosnog sustava koje nisu sadržane u cijeni za korištenje prijenosne mreže i naknadi za priključenje na prijenosnu mrežu,

33. nestandardne usluge operatora distribucijskog sustava – pridjeljive usluge iz područja nadležnosti i odgovornosti operatora distribucijskog sustava koje nisu sadržane u cijeni za korištenje distribucijske mreže i naknadi za priključenje na distribucijsku mrežu,
34. niski napon (NN) – naponske razine do uključivo 1000 V,
35. novi infrastrukturni objekti – objekti koji nisu završeni do dana stupanja na snagu ovoga Zakona i koji se mogu izuzeti od primjene načela reguliranog pristupa treće strane,
36. obnovljivi izvori energije – obnovljivi nefosilni izvori energije (energija vjetra, sunčeva energija, aerotermalna, geotermalna i hidrotermalna energija, energija mora, energija vodotoka, energija iz biomase, plina iz deponija otpada, plina iz postrojenja za obradu otpadnih voda i bioplina),
37. odstupanje – razlika između ostvarenja i iznosa u ugovornom rasporedu bilančne grupe,
38. operator distribucijskog sustava – pravna ili fizička osoba odgovorna za pogon i vođenje, održavanje, razvoj i izgradnju distribucijske mreže na zadanom području te za osiguravanje dugoročne sposobnosti mreže da zadovolji razumne zahtjeve za distribucijom električne energije,
39. operator prijenosnog sustava – pravna ili fizička osoba odgovorna za pogon i vođenje, održavanje, razvoj i izgradnju prijenosne mreže na zadanom području i prekograničnih prijenosnih vodova prema ostalim mrežama te za osiguravanje dugoročne sposobnosti mreže da zadovolji razumne zahtjeve za prijenosom električne energije,
40. operator tržišta električne energije – pravna osoba koja je odgovorna za organiziranje tržišta električne energije u skladu s odredbama ovoga Zakona,
41. opskrba električnom energijom – kupnja električne energije i prodaja električne energije, uključujući preprodaju električne energije krajnjim kupcima,
42. opskrba električnom energijom koja se obavlja kao javna usluga – prodaja električne energije onim krajnjim kupcima koji imaju pravo na takav način opskrbe i slobodno ga izaberu ili koriste po automatizmu,
43. opskrbljivač – elektroenergetski subjekt koji obavlja elektroenergetsku djelatnost opskrbe električnom energijom,
44. opskrbljivač kupaca u okviru javne usluge – opskrbljivač koji pruža javnu uslugu opskrbe električnom energijom krajnjim kupcima koji imaju pravo na opskrbu u okviru univerzalne usluge (univerzalna opskrba) te po reguliranim uvjetima krajnjim kupcima koji pod određenim uvjetima ostaju bez opskrbljivača (zajamčena opskrba),
45. opskrbljivač kupaca u okviru univerzalne usluge – opskrbljivač koji pruža javnu uslugu opskrbe električnom energijom krajnjim kupcima koji ima pravo na opskrbu u okviru univerzalne usluge (univerzalna opskrba),
46. poduzetnik – svaka pravna ili fizička osoba koja kupuje električnu energiju za potrebe proizvodnje robe i/ili pružanja usluga i ne koristi je u vlastitom kućanstvu,
47. pomoćne usluge – dobavljive pojedinačne usluge koje radi ostvarenja usluga sustava operator prijenosnog sustava dobavlja od korisnika mreže koji te usluge pružaju, prema posebnim ugovorima s tim korisnicima,
48. pomoćne usluge za distribucijsku mrežu – dobavljive pojedinačne usluge koje radi ostvarenja usluga u distribucijskoj mreži dobavlja operator distribucijskog sustava od korisnika mreže koji te usluge pružaju, prema posebnim ugovorima s tim korisnicima,
49. postupak izdavanja energetskog odobrenja – postupak u okviru kojeg se osiguravaju potrebe za većom snagom i zamjenom proizvodnih postrojenja, temeljem odobrenja nadležnog tijela,
50. povezani subjekt – pridruženi subjekti, u skladu sa značenjem članka 41. Sedme Direktive 83/349/EEZ od 13. lipnja 1983. na osnovi članka 44(2)(g)(\*) Ugovora o konsolidiranim računima, i/ili udruženi subjekti, u skladu sa značenjem članka 33(1) iste Direktive, i/ili subjekti koji pripadaju istim dioničarima,

51. pridjeljivi poslovi – poslovi na izgradnji priključka, koje obavlja operator sustava, a može ih obavljati i ovlašteni izvođač sukladno pravilima o priključenju na prijenosnu mrežu, odnosno pravilima o priključku na distribucijsku mrežu,
52. priključak – fizički priključak na prijenosnu mrežu ili distribucijsku mrežu koji obuhvaća mjernu opremu i obračunsko mjerno mjesto, a koji je sastavni dio mreže,
53. prijenos električne energije – transport električne energije međusobno povezanom prijenosnom mrežom vrlo visokog i visokog napona radi njezine isporuke kupcima ili operatoru distribucijskog sustava, ali ne uključuje opskrbu,
54. pristup mreži – pravo korisnika mreže na korištenje mreže radi prijenosa, distribucije, preuzimanja i/ili isporuke ugovorene količine električne energije, unutar odobrene priključne snage, tijekom ugovorenog razdoblja na temelju propisanih i javno objavljenih uvjeta prema načelima nepristranosti,
55. proizvodnja električne energije – postupak transformacije goriva ili energije u električnu energiju,
56. proizvođač električne energije – pravna ili fizička osoba koja proizvodi električnu energiju,
57. sigurnost opskrbe – osiguravanje potrebne količine električne energije krajnjim kupcima, kao i sposobnost prijenosnih i distribucijskih mreža da omoguće isporuku te električne energije do krajnjih kupaca,
58. složeni priključak – svaki priključak na prijenosnu mrežu, odnosno svaki priključak na distribucijsku mrežu za koji je potrebno stvaranje tehničkih uvjeta u postojećoj mreži ili priključak koji je jednostavna građevina sukladno propisima o prostornom uređenju i gradnji za koji je nužno riješiti imovinskopravne odnose s trećim stranama, a sastoji se od nepridjeljivih i pridjeljivih poslova,
59. srednji kupac – pravna ili fizička osoba koja kupuje električnu energiju za vlastito korištenje, nije mali kupac, ima manje od 250 radnika i ispunjava jedan od iduća dva kriterija: godišnji promet koji ne prelazi iznos od 216 milijuna kuna ili imovina koja ne prelazi iznos od 108 milijuna kuna,
60. srednji napon (SN) – naponske razine od 1 kV do uključivo 35 kV,
61. stvaranje tehničkih uvjeta u mreži – izgradnja novih dijelova i/ili rekonstrukcija postojećih dijelova prijenosne i/ili distribucijske mreže, radi korištenja mreže u okviru odobrene priključne snage, koja ne obuhvaća priključak na mrežu i smatraju se nepridjeljivim poslovima, a koje obavlja isključivo operator sustava,
62. sudionik na tržištu električne energije – elektroenergetski subjekt i druga pravna ili fizička osoba koja je registrirana za kupnju i/ili prodaju električne energije temeljem prava na sudjelovanje na tržištu električne energije u skladu s ovim Zakonom i pravilima organiziranja tržišta električne energije,
63. treća država – svaka država osim Republike Hrvatske, država članica Europske unije i ugovornih strana Energetske zajednice,
64. trgovac električnom energijom – pravna ili fizička osoba koja kupuje i prodaje električnu energiju isključujući prodaju električne energije krajnjim kupcima,
65. trgovina električnom energijom – kupnja i prodaja električne energije isključujući prodaju električne energije krajnjem kupcu,
66. ugovor o opskrbi krajnjeg kupca – ugovor kojim se uređuje opskrba krajnjeg kupca električnom energijom, ali ne uključuje izvedenicu električne energije, a može uključivati odredbe o otkupu viškova proizvedene električne energije u slučaju kupaca s vlastitom proizvodnjom,
67. univerzalna usluga – jedinstveni način prodaje električne energije u okviru opskrbe električnom energijom koja se obavlja kao javna usluga, kojim se osigurava pravo kupca iz

- kategorije kućanstvo na javnu uslugu opskrbe električnom energijom propisane kvalitete na cijelom području Republike Hrvatske po realnim, jasno usporedivim i transparentnim cijenama,
68. uravnoteženje sustava – svi postupci koje operator prijenosnog sustava kontinuirano poduzima radi održavanja frekvencije i snage razmjene u elektroenergetskom sustavu,
69. usluge sustava – usluge elektroenergetskog sustava nužne za rad prijenosnog i distribucijskog sustava koje obuhvaćaju vođenje elektroenergetskog sustava, održavanje frekvencije, održavanje napona i ponovnu uspostavu napajanja, a osigurava ih operator prijenosnog sustava ili operator distribucijskog sustava,
70. veliki kupac – pravna ili fizička osoba koja kupuje električnu energiju za vlastito korištenje, a nije kupac iz kategorije kućanstvo, mali ili srednji kupac, čime stječe pravo na istodobno ugovaranje opskrbe električnom energijom s više opskrbljivača,
71. vertikalno integrirani subjekt – elektroenergetski subjekt ili skupina elektroenergetskih subjekata u kojima ista osoba ili iste osobe imaju mogućnost izravne ili posredne kontrole i gdje subjekt ili skupina subjekata obavlja najmanje jednu od energetske djelatnosti prijenosa ili distribucije te najmanje jednu od energetske djelatnosti proizvodnje, trgovine ili opskrbe električnom energijom,
72. visoki napon (VN) – naponske razine od 35 kV do uključivo 220 kV,
73. visokoučinkovita kogeneracija – kogeneracija koja se temelji na potrošnji korisne topline i uštedi primarne energije,
74. voditelj bilančne grupe – sudionik na tržištu električne energije koji je odgovoran za odstupanje jedne bilančne grupe i koji je s operatorom prijenosnog sustava sklopio ugovor o odgovornosti za odstupanje,
75. vrlo visoki napon (VVN) – naponske razine veće od 220 kV,
76. zajamčeni opskrbljivač – opskrbljivač koji pruža javnu uslugu opskrbe električnom energijom prema reguliranim uvjetima krajnjem kupcu koji pod određenim uvjetima ostane bez opskrbljivača.

#### Tajnost podataka

##### Članak 9.

Operator prijenosnog sustava, operator distribucijskog sustava, operator tržišta električne energije, opskrbljivač, trgovac i proizvođač te Agencija dužni su osigurati tajnost povjerljivih poslovnih podataka koje saznaju od drugih elektroenergetskih subjekata i krajnjih kupaca, osim ako sukladno odredbama ovoga Zakona ili drugih posebnih zakona i propisa nisu ovlašteni ili dužni podatke javno objaviti ili ih priopćiti nadležnim državnim tijelima.

#### Proizvodnja električne energije

##### Članak 10.

(1) Proizvođač električne energije koji ima dozvolu za proizvodnju električne energije može proizvoditi električnu energiju u baznom ili varijabilnom režimu rada, uključujući i električnu energiju za pokriće gubitaka u prijenosnoj i distribucijskoj mreži, kao i električnu energiju za uravnoteženje elektroenergetskog sustava (u daljnjem tekstu: energija uravnoteženja) te pružati pomoćne usluge.

(2) Iznimno od članka 4. stavka 3. ovoga Zakona, pravne ili fizičke osobe mogu obavljati djelatnost proizvodnje električne energije bez dozvole za obavljanje elektroenergetske djelatnosti

ako su osigurale stručno upravljanje i rukovanje energetske postrojenjima sukladno tehničkim propisima, zahtjevima i uvjetima te isključivo za obavljanje djelatnosti:

- proizvodnje električne energije korištenjem proizvodnih objekata čiji je zbroj instaliranih snaga do uključivo 1 MW ili
- proizvodnje električne energije isključivo za vlastite potrebe ili
- proizvodnje električne energije tijekom pokusnog rada proizvodnih objekata.

(3) Proizvođač električne energije ima pravo:

1. u svojim proizvodnim postrojenjima koristiti izvore energije koje smatra najpovoljnijim za pretvorbu, uz udovoljavanje propisanih uvjeta,
2. prodavati vlastitu proizvedenu električnu energiju pod uvjetima utvrđenim odredbama ovoga Zakona i drugim propisima, a posebno pravilima organiziranja tržišta električne energije,
3. pružati pomoćne usluge i osiguravati energiju uravnoteženja pod uvjetima utvrđenim ovim Zakonom i drugim propisima, a posebno pravilima o uravnoteženju elektroenergetskog sustava,
4. ugovarati kupnju električne energije radi vlastite proizvodnje električne energije i pružanja usluga pod uvjetima utvrđenim ovim Zakonom i drugim propisima, a posebno pravilima organiziranja tržišta električne energije,
5. pristupa mreži i korištenja prijenosne i distribucijske mreže prema propisanim uvjetima i
6. obračunati i naplatiti financijska sredstva koja mu pripadaju na temelju ugovora i ostalih prodaja, sklopljenih odnosno izvršenih u skladu s odredbama ovoga Zakona.

(4) Proizvođač električne energije je dužan:

1. trajno ispunjavati sve uvjete iz dozvole za proizvodnju električne energije, ako je takva dozvola potrebna za obavljanje djelatnosti,
2. zadovoljavati sve tehničke i pogonske uvjete, osobito one uvjete propisane mrežnim pravilima prijenosnog sustava i mrežnim pravilima distribucijskog sustava te propisane tehničkim i drugim propisima i standardima,
3. zadovoljavati propisane uvjete koji se odnose na energetske učinkovitost i zaštitu okoliša,
4. postupati u skladu s pravilima zaštite tržišnog natjecanja prilikom sudjelovanja na tržištu električne energije, uključujući zabranu neopravdanog povlačenja proizvodnog kapaciteta i zabranu neopravdanog smanjenja proizvodnje električne energije,
5. održavati proizvodna postrojenja u ispravnom stanju, osigurati njihovu pogonsku spremnost i sigurno korištenje u skladu s tehničkim i drugim propisima i standardima, što je predmetom inspekcijskog nadzora,
6. ponuditi prema tržišnim načelima pomoćne usluge operatoru prijenosnog sustava za usluge sustava, u skladu s tehničkim mogućnostima te mrežnim pravilima prijenosnog sustava, mrežnim pravilima distribucijskog sustava i pravilima organiziranja tržišta električne energije,
7. sklopiti ugovore o pružanju pomoćnih usluga s operatorom prijenosnog sustava radi ostvarenja usluga sustava kojima se određuju pružanje, korištenje i naplata tih usluga te drugi uvjeti i rokovi vezani uz te usluge,
8. ponuditi prema tržišnim načelima pomoćne usluge za distribucijsku mrežu operatoru distribucijskog sustava za ostvarenje usluga u distribucijskoj mreži, u skladu s tehničkim mogućnostima, mrežnim pravilima distribucijskog sustava i pravilima organiziranja tržišta električne energije,
9. sklopiti ugovore o pružanju pomoćnih usluga za distribucijsku mrežu s operatorom distribucijskog sustava za ostvarenje usluga u distribucijskoj mreži kojima se određuju pružanje, korištenje i naplata tih usluga te drugi uvjeti i rokovi vezani uz te usluge,
10. ponuditi prema tržišnim načelima operatoru prijenosnog sustava raspoloživi proizvodni kapacitet za omogućavanje sigurnog pogona i vođenja elektroenergetskog sustava,

11. ponuditi operatoru prijenosnog sustava raspoloživi proizvodni kapacitet za potrebe uravnoteženja,
  12. sklopiti ugovor o energiji uravnoteženja, prema pravilima o uravnoteženju elektroenergetskog sustava s operatorom prijenosnog sustava, sukladno potrebama elektroenergetskog sustava i mogućnostima proizvođača,
  13. na zahtjev operatora prijenosnog sustava ili operatora distribucijskog sustava pružiti pomoćne usluge, odnosno isporučiti energiju uravnoteženja
  14. staviti na raspolaganje operatoru prijenosnog sustava ili operatoru distribucijskog sustava podatke potrebne za pogon i vođenje elektroenergetskog sustava po proizvodnom postrojenju,
  15. staviti na raspolaganje operatoru tržišta električne energije, Ministarstvu i Agenciji podatke potrebne za bilanciranje proizvodnje električne energije iz pojedinog proizvodnog postrojenja,
- (5) Agencija, temeljem dužnosti proizvođača iz stavka 4. ovoga članka, provodi nadzor i druge aktivnosti u cilju osiguravanja primjene načela zaštite tržišnog natjecanja.
- (6) Za prostore na kojima su proizvodna postrojenja, elektroenergetski subjekti vlasnici tih postrojenja plaćaju naknadu jedinicama lokalne samouprave na čijem području se nalaze takva postrojenja. Vlada Republike Hrvatske odlukom propisuje visinu naknade za korištenje prostora, način njezine raspodjele te moguću namjenu takvih sredstava.
- (7) Proizvođač električne energije dužan je izraditi i na primjeren način javno objaviti program mjera za poboljšanje energetske učinkovitosti te godišnje izvješće o rezultatima njegove primjene.
- (8) Ministarstvo, ako procijeni da je potrebno postaviti dodatne zahtjeve za poboljšanje energetske učinkovitosti u proizvodnji, može rješenjem propisati minimalni stupanj učinkovitosti za pojedine tehnologije koji treba postići kod izgradnje novog ili rekonstrukcije postojećeg proizvodnog postrojenja.
- (9) Elektrane koje su priključene na prijenosnu mrežu i elektrane koje su priključene na distribucijsku mrežu, a od značenja su za vođenje elektroenergetskog sustava, tehnički se osposobljavaju za pružanje pomoćnih usluga na zahtjev operatora prijenosnog sustava u skladu s mrežnim pravilima prijenosnog sustava i mrežnim pravilima distribucijskog sustava.
- (10) Elektrane koje su priključene na distribucijsku mrežu, a od značenja su za ostvarenje usluga u distribucijskoj mreži, tehnički se osposobljavaju za pružanje pomoćnih usluga za distribucijsku mrežu na zahtjev operatora distribucijskog sustava u skladu s mrežnim pravilima distribucijskog sustava.
- (11) Proizvođač električne energije čija su proizvodna postrojenja tehnički osposobljena za pružanje pomoćnih usluga u skladu s mrežnim pravilima prijenosnog sustava dužan je, ako je u mogućnosti, ponuditi pomoćne usluge, na zahtjev operatora prijenosnog sustava, po reguliranim uvjetima do uspostave uvjeta funkcionalnog tržišta električne energije, sukladno članku 28. stavku 7. ovoga Zakona.

#### Neovisnost operatora prijenosa

##### Članak 19.

- (1) Ne dovodeći u pitanje odluke nadzornog odbora iz članka 21. ovoga Zakona, neovisni operator prijenosa samostalno odlučuje, neovisno o vertikalno integriranom subjektu, o sredstvima nužnim za vođenje elektroenergetskog sustava te za održavanje, razvoj i izgradnju prijenosne mreže, kao i o pribavljanju financijskih sredstava na tržištu kapitala, osobito kroz zaduživanja i povećanje kapitala.

- (2) Neovisni operator prijenosa mora postupati na način da osigura raspoloživost sredstava nužnih za pravilno i učinkovito obavljanje djelatnosti prijenosa električne energije i za razvoj i održavanje učinkovite, sigurne i ekonomične prijenosne mreže.
- (3) Svi komercijalni i financijski odnosi između vertikalno integriranog subjekta i neovisnog operatora prijenosa, uključujući zajmove koje neovisni operator prijenosa daje vertikalno integriranom subjektu, moraju biti u skladu s tržišnim uvjetima. Neovisni operator prijenosa vodi detaljnu evidenciju o predmetnim komercijalnim i financijskim odnosima i dostavlja je Agenciji na njezin zahtjev.
- (4) Neovisni operator prijenosa dostavlja Agenciji na suglasnost sve komercijalne i financijske ugovore s vertikalno integriranim subjektom. Agencija će, po provjeri tržišno usmjerenih i nepristranih uvjeta, u roku od 60 dana od primitka ugovora dati ili uskratiti suglasnost.
- (5) Ako u roku iz stavka 4. ovoga članka Agencija ne obavijesti neovisnog operatora prijenosa o svojoj odluci, smatrat će se da je Agencija dala suglasnost na ugovor iz stavka 4. ovoga članka.
- (6) Neovisni operator prijenosa obavještava Agenciju o financijskim sredstvima iz stavka 2. ovoga članka koja ima na raspolaganju za buduće investicijske projekte i/ili za zamjenu postojeće imovine.
- (7) Vertikalno integrirani subjekt neće obavljati aktivnosti kojima ometa ili utječe na izvršavanje obveza neovisnog operatora prijenosa utvrđenih ovim Zakonom, niti će od neovisnog operatora prijenosa tražiti da zahtijeva dopuštenje od vertikalno integriranog subjekta u izvršavanju takvih obveza.

#### Neovisnost osoblja i članova uprave

##### Članak 20.

- (1) O imenovanju članova uprave neovisnog operatora prijenosa, prestanku i obnavljanju njihova mandata, radnim uvjetima, uključujući naknadu i ostala materijalna prava članova uprave, u skladu sa zakonom kojim se uređuju trgovačka društva, odlučuje nadzorni odbor neovisnog operatora prijenosa iz članka 21. ovoga Zakona.
- (2) Članovi uprave neovisnog operatora prijenosa moraju biti neovisni i stručni u svom radu i postupanju. Njihova se neovisnost i stručnost osigurava na način da:
1. ne zauzimaju niti jedan drugi profesionalni položaj niti, izravno ili posredno, obnašaju neku dužnost, imaju neke obveze, poslovni udio ili poslovne odnose s drugim dijelovima vertikalno integriranog subjekta ili njegovih većinskih dioničara,
  2. u razdoblju od tri godine prije njihova imenovanja u neovisnom operatoru prijenosa ne zauzimaju nikakav profesionalan položaj niti, izravno ili posredno, obnašaju neku dužnost, imaju neke obveze, poslovni udio ili poslovne odnose s vertikalno integriranim subjektom ili nekim njegovim dijelom ili njegovim većinskim dioničarima, osim s operatorom prijenosnog sustava. Ovaj rok se primjenjuje na imenovanja nakon 3. ožujka 2012.
  3. po prekidu njihovog ugovornog odnosa kod operatora prijenosnog sustava, ne zauzimaju nikakav profesionalni položaj, niti obnašaju neku dužnost, imaju poslovni udio ili poslovne odnose s drugim dijelovima vertikalno integriranog subjekta, kao ni s njegovim većinskim vlasnikom u razdoblju od najmanje četiri godine i
  4. nemaju poslovne udjele niti ostvaruju neku drugu izravnu ili posrednu financijsku korist od bilo kojeg dijela vertikalno integriranog subjekta. Njihova naknada za rad ne ovisi o aktivnostima ili poslovnim rezultatima vertikalno integriranog subjekta.
- (3) Neovisni operator prijenosa mora bez odgađanja dostaviti Agenciji prijedlog imenovanja članova uprave koje predlaže nadzorni odbor iz članka 21. ovoga Zakona te uvjete njihova

ugovora s društvom, a osobito uvjete koji se odnose na početak, trajanje i prestanak ugovora te ugovorenim materijalnim i drugim pravima.

(4) U roku od tri tjedna od dana primitka prijedloga iz stavka 3. ovoga članka Agencija može osporiti prijedlog odluke o imenovanju odnosno uvjete ugovora sa članovima uprave ako:

1. postoji sumnja u profesionalnu neovisnost članova uprave u smislu stavka 2. ovoga članka te uvjete zapošljavanja, uključujući plaću i ostala materijalna prava ili
2. u slučaju prijevremenog prekida mandata postoji sumnja u nepropisnost takvog prijevremenog prekida. Prijevremeni prekid smatra se nepropisnim onda kada ukazuje na okolnosti prekida koje nisu u skladu s odredbama o neovisnosti o vertikalno integriranom subjektu iz ovoga Zakona.

(5) Odredbe iz stavka 2. i stavka 4. točke 2. ovoga članka primjenjuju se na odgovarajući način i na osobe zaposlene na rukovodećim radnim mjestima iz područja vođenja elektroenergetskog sustava te održavanja, izgradnje i razvoja prijenosne mreže, odnosno ostale zaposlene osobe na rukovodećim radnim mjestima koje su na prvoj razini rukovođenja ispod uprave.

### Dužnosti operatora prijenosnog sustava

#### Članak 30.

Operator prijenosnog sustava osobito je dužan:

1. osiguravati dugoročnu sposobnost prijenosne mreže radi zadovoljenja razboritih zahtjeva za prijenosom električne energije s unaprijed definiranom sigurnošću pogona, održavanjem, modernizacijom, poboljšavanjem i razvijanjem prijenosne mreže,
2. pridonositi sigurnosti opskrbe odgovarajućim prijenosnim kapacitetima i pouzdanošću prijenosne mreže,
3. koristiti objekte prijenosne mreže u skladu s tehničkim propisima i standardima, što je predmet inspekcijskog nadzora,
4. poduzimati mjere za zaštitu okoliša,
5. poduzimati propisane mjere sigurnosti tijekom korištenja prijenosne mreže i drugih elemenata elektroenergetskog sustava koji su u funkciji prijenosnog sustava, što je predmetom inspekcijskog nadzora,
6. donijeti nakon provedene javne rasprave u minimalnom trajanju od 15 dana, uz prethodnu suglasnost Agencije, mrežna pravila prijenosnog sustava te ih na primjeren način javno objaviti,
7. upravljati tokovima električne energije u prijenosnoj mreži uzimajući u obzir razmjene električne energije s drugim povezanim mrežama te osigurati raspoloživost svih potrebnih pomoćnih usluga,
8. voditi elektroenergetski sustav i u okviru tehničkih i tehnoloških mogućnosti prijenosnog sustava ne ograničavati kupnju i prodaju električne energije, osim u slučaju kriznih stanja,
9. angažirati proizvodna postrojenja na svom području i određivati korištenje spojnih vodova s mrežama susjednih operatora prijenosnog sustava na temelju kriterija koji moraju biti objektivni, javno objavljeni i nepristrano primjenjivani,
10. regulirati frekvenciju i snagu razmjene,
11. osiguravati električnu energiju za pokriće gubitaka u prijenosnoj mreži te za osiguranje usluga sustava sukladno transparentnim, nepristranim i tržišnim načelima,
12. donijeti nakon provedene javne rasprave u minimalnom trajanju od 15 dana, uz prethodnu suglasnost Agencije, objektivne, transparentne i nepristrane uvjete propisane pravilima o uravnoteženju elektroenergetskog sustava te ih na prikladan način javno objaviti,

13. koristiti energiju uravnoteženja u skladu s pravilima o uravnoteženju elektroenergetskog sustava,
14. voditi registar obračunskih mjernih mjesta svake bilančne grupe za mjesta isporuke na prijenosnoj mreži,
15. sklopiti ugovore o pružanju pomoćnih usluga s korisnicima mreže radi ostvarenja usluga sustava te osiguravati usluge sustava na ekonomičan i učinkovit način,
16. planirati rad elektroenergetskog sustava u suradnji s operatorom tržišta električne energije i operatorima drugih sustava, uključujući operatora distribucijskog sustava,
17. razmjenjivati potrebne informacije s operatorima drugih povezanih sustava radi sigurnog i učinkovitog pogona, usklađenog razvoja i omogućavanja pogona međusobno povezanih sustava,
18. održavati sigurnost pogona elektroenergetskog sustava,
19. osiguravati nepristranost prema svim korisnicima prijenosne mreže, uključujući povezane subjekte unutar vertikalno integriranog subjekta,
20. pružati informacije korisnicima mreže koje su im potrebne za učinkovit pristup mreži i korištenje prijenosne mreže,
21. uspostaviti povjerenstvo za reklamacije s obzirom na pristup mreži i korištenje prijenosne mreže sukladno odredbama propisa kojima se uređuje zaštita potrošača, kao i nezavisni mehanizam za učinkovito rješavanje pritužbi i izvansudsko rješavanje sporova,
22. uskladiti izradu planova remonta prijenosnih objekata i postrojenja korisnika mreže,
23. rješavati preopterećenja pojedinih elemenata prijenosne mreže, uz očuvanje ravnopravnog položaja svih korisnika mreže,
24. mijenjati plan angažiranja elektrana u slučaju ugrožene sigurnosti pogona elektroenergetskog sustava, havarija, većeg odstupanja potrošnje od planiranih vrijednosti, kao i u slučajevima primjene mjera zbog poremećaja na tržištu električne energije, kriznih stanja i zagušenja u prijenosnoj mreži,
25. donijeti, uz mišljenje operatora tržišta električne energije i uz prethodnu suglasnost Agencije, a u koordinaciji sa susjednim operatorima prijenosnih sustava te na razini jedne ili više regija za prekograničnu razmjenu električne energije, pravila o dodjeli i korištenju prekograničnih prijenosnih kapaciteta, utemeljena na tržišnim načelima te ih na primjeren način javno objaviti,
26. utvrditi prekogranične prijenosne kapacitete u suradnji s operatorima međusobno povezanih sustava,
27. dodjeljivati prekogranični prijenosni kapacitet u skladu s načelima razvidnosti i nepristranosti prema sudionicima na tržištu električne energije te na primjeren način javno objavljivati informacije o dodjeli prekograničnih prijenosnih kapaciteta,
28. objaviti, javno i na primjeren način, podatke od značenja za korištenje prijenosne mreže, o prekograničnim prijenosnim kapacitetima, zagušenjima na prekograničnim i unutarnjim prijenosnim vodovima, kao i druge podatke potrebne za organiziranje tržišta električne energije,
29. održavati mjerne uređaje te prikupljati i obrađivati mjerne podatke s obračunskih mjernih mjesta korisnika mreže, u skladu sa zakonom i posebnim propisima,
30. mjeriti preuzetu i isporučenu električnu energiju u točkama razdvajanja prijenosne mreže s distribucijskom mrežom, s korisnicima prijenosne mreže, susjednim sustavima i drugim relevantnim točkama, pri čemu ti podaci moraju biti dostupni i operatoru distribucijskog sustava, kao i operatorima povezanih prijenosnih sustava i Agenciji pod uvjetom uzajamnosti,
31. dostavljati mjerne podatke s obračunskih mjernih mjesta i točaka razdvajanja sa susjednim sustavima ostalih elektroenergetskih subjekata u skladu s odredbama ovoga Zakona i posebnim propisima ili na način uređen ugovorom o međusobnim odnosima između operatora prijenosnog sustava i elektroenergetskog subjekta,

32. utvrđivati tehničke zahtjeve i troškove uvođenja naprednih mjernih uređaja sukladno odredbama zakona kojim se uređuje energetska sektor,
33. analizirati gubitke u prijenosnoj mreži na godišnjoj razini te, po potrebi, izraditi i provesti mjere za smanjenje gubitaka,
34. do 30. rujna tekuće godine dostaviti Agenciji na suglasnost godišnji plan nabave energije za pokriće gubitaka u prijenosnoj mreži za sljedeću godinu koji osobito sadrži podatke o količinama, dinamici i načinu nabave pojedinih proizvoda, kao i o planskim jediničnim cijenama energije te pripadajućim troškovima nabave energije za pokriće gubitaka u prijenosnoj mreži,
35. svake godine do 30. rujna godine koja prethodi planu podnijeti Agenciji na odobrenje desetogodišnji plan razvoja prijenosne mreže usklađen sa Strategijom energetskog razvoja Republike Hrvatske i Programom provedbe Strategije energetskog razvoja, Nacionalnim akcijskim planom za obnovljive izvore energije te s desetogodišnjim planom razvoja distribucijske mreže, zahtjevima za priključenje građevina korisnika mreže na prijenosnu mrežu te planovima razvoja susjednih prijenosnih mreža,
36. u desetogodišnjem planu detaljno iskazati investicije u sljedećem trogodišnjem i jednogodišnjem razdoblju, pri čemu u trogodišnje razdoblje ulaze samo oni objekti za koje su izrađeni idejni projekti u skladu s prostornim planom, zakonom kojim se uređuje područje prostornog uređenja, gradnje te propisima donesenim na temelju tog zakona i drugim posebnim propisima, uz obvezno prethodno usuglašavanje s operatorom distribucijskog sustava s obzirom na zajednička postrojenja,
37. nakon odobrenja Agencije na primjeren način bez odgađanja objaviti desetogodišnji plan razvoja prijenosne mreže,
38. dostaviti Agenciji na suglasnost, promjene financijskog okvira odobrenog desetogodišnjeg plana razvoja prijenosne mreže tijekom godine u dijelu koji se odnosi na jednogodišnje razdoblje,
39. prilikom donošenja desetogodišnjeg plana razvoja prijenosne mreže definirati iznos godišnje energetske uštede u postotku od prosječne ukupne isporučene električne energije u prethodne tri godine te uzeti u obzir upravljanja potrošnjom i distribuiranu proizvodnju, što može odgoditi potrebu za pojačanjem prijenosne mreže. Agencija, po izdavanju, planove dostavlja Ministarstvu,
40. uskladiti planove razvoja s obvezom razdvajanja imovine u skladu s člankom 76. stavcima 6. i 8. ovoga Zakona,
41. surađivati i razmjenjivati informacije, u skladu s međunarodno preuzetim obvezama Republike Hrvatske, s institucijama uspostavljenim u Energetskoj zajednici ili u Europskoj uniji koje prate planove razvoja prijenosne mreže, korištenje i razvoj prekograničnih prijenosnih vodova i suradnju unutar jedne ili više regija,
42. u skladu s međunarodno preuzetim obvezama Republike Hrvatske uzeti u obzir mišljenja i preporuke te poštovati odluke institucija uspostavljenih u Energetskoj zajednici ili u Europskoj uniji koje imaju pravo i obvezu obavljanja zadaća povezanih s dužnostima operatora prijenosnog sustava,
43. sudjelovati, u skladu s međunarodno preuzetim obvezama Republike Hrvatske, u aktivnostima Europske mreže operatora prijenosnog sustava za električnu energiju,
44. organizirati burzu električne energije u suradnji s operatorom tržišta električne energije,
45. zajednički sudjelovati s ostalim operatorima prijenosnog sustava, s operatorima tržišta električne energije i drugim relevantnim subjektima na burzama električne energije u svrhu razvoja regionalnih tržišta električne energije ili liberalizacije tržišta,
46. primijeniti iznose tarifnih stavki za prijenos električne energije na temelju odluke i metodologije, koja mora uključivati i troškove koji nastaju zbog njegovog sudjelovanja u

međunarodnim organizacijama iz područja prijenosa električne energije uspostavljenim prema međunarodnim ugovorima, a koju donosi Agencija, u skladu s odredbama zakona kojim se uređuje energetska sektor, te ih na primjeren način javno objaviti, i to najmanje 15 dana prije početka primjene,

47. donijeti, uz suglasnost Agencije, pravila i cjenik nestandardnih usluga operatora prijenosnog sustava te ih na primjeren način javno objaviti, i to najmanje 15 dana prije početka primjene, a u slučaju uskraćivanja suglasnosti Agencija može sama odrediti te cijene,

48. pokrenuti, na inicijativu i u skladu s uputama Agencije, postupak izmjene i/ili dopune propisa za čije je donošenje nadležan,

49. jednom godišnje podnijeti izvješće Agenciji o provedbi svih svojih aktivnosti, odgovornosti i dužnosti iz članaka 28., 29. i 30. ovoga Zakona u skladu s uputama Agencije,

50. jednom godišnje do 31. ožujka tekuće godine podnijeti Agenciji izvješće o ostvarenju godišnjeg plana nabave energije za pokriće gubitaka u prijenosnoj mreži za proteklu godinu koji osobito sadrži podatke o količinama, dinamici i načinu nabave pojedinih proizvoda, kao i o ostvarenim jediničnim cijenama energije te pripadajućim troškovima nabave energije za pokriće gubitaka u prijenosnoj mreži,

51. jednom godišnje do 31. ožujka tekuće godine podnijeti Agenciji izvješće o provođenju svojih dužnosti u skladu s načelima razvidnosti, objektivnosti i nepristranosti,

52. periodički, prema dinamici, opsegu i načinu koji određuje Agencija dostavljati podatke koje zatraži Agencija, a osobito o:

- tehničkim podacima prijenosne mreže,
- elektroenergetskoj bilanci Republike Hrvatske,
- opterećenju elektroenergetskog sustava,
- postrojenjima za proizvodnju električne energije i njihovoj proizvodnji,
- isporučenoj električnoj energiji kupcima na prijenosnoj mreži,
- razmjeni električne energije po granicama,
- dodjeli i korištenju prekograničnih prijenosnih kapaciteta,
- korištenju prihoda od dodjele prekograničnih prijenosnih kapaciteta,
- priključcima na prijenosnu mrežu,
- pogonskim događajima u prijenosnoj mreži,
- o pružateljima i pruženim pomoćnim uslugama,
- nabavi električne energije za pokriće gubitaka u prijenosnoj mreži,
- podacima vezanim za zaštitu potrošača.

53. na temelju izvješća i podataka iz točaka 49. do 52. ovoga članka, a u slučaju zahtjeva Agencije, provesti određene mjere radi osiguranja normalnog pogona i načina vođenja prijenosne mreže, smanjenja gubitaka električne energije, poboljšanja kvalitete opskrbe električnom energijom te osiguranja načela razvidnosti, objektivnosti i nepristranosti,

54. dostavljati mjerne podatke s obračunskih mjernih mjesta o proizvodnji i potrošnji električne energije jedinicama lokalne i regionalne (područne) samouprave za potrebe energetskog planiranja, poštujući pri tome povjerljivost podataka individualnih korisnika mreže.

Dodjela i korištenje prekograničnih prijenosnih kapaciteta te pravila o uravnoteženju  
elektroenergetskog sustava

Članak 31.

(1) Radi dodjele i korištenja kapaciteta prekograničnih prijenosnih vodova u okviru jedne ili više regija, odnosno implicitne kupnje i prodaje električne energije zajedno s prekograničnim prijenosnim kapacitetima, operator prijenosnog sustava može, u skladu s potvrđenim međunarodnim ugovorima, s operatorima prijenosnih sustava drugih država osnovati jednu ili više pravnih osoba za koordinirane dražbe prekograničnih prijenosnih kapaciteta.

(2) Operator prijenosnog sustava donosi, uz prethodnu suglasnost operatora tržišta i Agencije, pravila o uravnoteženju elektroenergetskog sustava.

## Obavljanje opskrbe električnom energijom

### Članak 46.

(1) Opskrba električnom energijom je elektroenergetska djelatnost neovisna o elektroenergetskoj djelatnosti prijenosa i distribucije električne energije, a odnosi se na kupnju električne energije i prodaju, uključujući preprodaju električne energije kupcima.

(2) Prodaja električne energije krajnjim kupcima obuhvaća obradu obračunskih elemenata, obračun potrošnje električne energije, ispostavu računa i naplatu obračunate električne energije temeljem ugovora o opskrbi krajnjeg kupca. Prodaja električne energije krajnjim kupcima mora obuhvaćati obračun, ispostavu računa i naplatu naknade za poticanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije, a može obuhvaćati i obračun, ispostavu računa i naplatu korištenja prijenosne i distribucijske mreže, kao i drugih naknada u skladu s odredbama ovoga Zakonom, zakona kojim se uređuje energetska sektor te regulacija energetskih djelatnosti i posebnim propisima.

(3) Za potrebe obračuna potrošnje električne energije i ostalih naknada svaki opskrbljivač ima pravo na mjerne podatke sukladno standardima koji su propisani mrežnim pravilima prijenosnog sustava, odnosno mrežnim pravilima distribucijskog sustava te tehničkim uvjetima za obračunska mjerna mjesta.

(4) Za nestandardne načine obračuna potrošnje električne energije svaki opskrbljivač može od operatora prijenosnog sustava ili operatora distribucijskog sustava zahtijevati posebnu uslugu sukladno cjeniku nestandardnih usluga operatora prijenosnog sustava, odnosno cjeniku nestandardnih usluga operatora distribucijskog sustava, uključujući i ugradnju druge vrste mjernog uređaja, način prikupljanja mjernih podataka te način obrade i prijenosa mjernih podataka.

(5) Ugovorom o opskrbi krajnjeg kupca određuje se količina električne energije na temelju prethodno ostvarene potrošnje krajnjeg kupca na obračunskom mjernom mjestu ili može biti unaprijed određena za obračunsko mjerno mjesto za obračunsko razdoblje.

(6) Opskrbljivač pod obvezom javne usluge može električnom energijom opskrbljivati:

1. samo kupce iz kategorije kućanstvo koji izaberu ili koriste po automatizmu taj način opskrbe kao javnu uslugu u okviru univerzalne usluge i

2. prema reguliranim uvjetima za zajamčenu opskrbu samo one krajnje kupce koji nisu iz kategorije kućanstvo, a pod određenim uvjetima ostanu bez opskrbljivača.

(7) Opskrbljivač koji nije pod obvezom javne usluge može električnom energijom opskrbljivati:

1. sve krajnje kupce temeljem ugovora o opskrbi krajnjeg kupca i

2. sve kupce na veleprodajnom tržištu temeljem bilateralnog ugovora o kupoprodaji električne energije.

(8) Prije početka opskrbe svaki opskrbljivač je obavezan:

1. sklopiti ugovore u skladu s pravilima organiziranja tržišta električne energije i pravilima uravnoteženja elektroenergetskog sustava,

2. sklopiti ugovor o kupoprodaji električne energije s najmanje jednim drugim opskrbljivačem, trgovcem ili proizvođačem, odnosno ugovor o opskrbi krajnjeg kupca s krajnjim kupcem i, ako je to potrebno, osigurati prekogranične prijenosne kapacitete,

3. donijeti uvjete opskrbljivača za opskrbu električnom energijom te ih javno na primjeren način objaviti 15 dana prije početka opskrbe, u skladu s općim uvjetima za korištenje mreže i opskrbu električnom energijom, odredbama ovoga Zakona te zakonom kojima se uređuje energetska sektor.

(9) Opskrbljivač pod obvezom javne usluge sa svojim krajnjim kupcima sklapa ugovor o opskrbi krajnjeg kupca.

(10) Opskrbljivač koji nije pod obvezom javne usluge s krajnjim kupcima koji ga slobodno izaberu može sklopiti ugovor o opskrbi krajnjeg kupca, kojim slobodno ugovara količinu i cijenu električne energije, kao i ostale obračunske elemente.

(11) Svaki opskrbljivač mora svojim krajnjim kupcima iz kategorije kućanstvo i ostalim kupcima na niskom naponu, za svako obračunsko mjerno mjesto, izdavati jedinstveni račun za električnu energiju i korištenje mreže koji mora biti u skladu s tarifnim sustavima, propisanim naknadama i slobodnim cijenama.

(12) Opskrbljivač svojim krajnjim kupcima može u skladu s tarifnim sustavima i propisanim naknadama naplaćivati naknade samo na temelju sklopljenog ugovora o međusobnim odnosima s operatorom prijenosnog sustava, operatorom distribucijskog sustava, odnosno drugim subjektima u čije ime naknade naplaćuje. Opskrbljivač je dužan u skladu s tarifnim sustavima platiti naknadu za korištenje mreže operatorima, bez prava na dodatnu naknadu od operatora.

(13) Ugovor o međusobnim odnosima iz stavka 12. ovoga članka treba najmanje sadržavati sljedeće elemente:

- ugovorne strane,
- uvjete i rokove plaćanja naknade za korištenje mreže svih kupaca,
- prava i obveze ugovornih strana u slučaju neispunjavanja odredbi ugovora,
- instrumente osiguranja plaćanja za pokriće naknade za korištenje mreže svih kupaca za prethodna tri mjeseca što odgovara tromjesečnom prosjeku iznosa naknade,
- promjenu iznosa instrumenata osiguranja plaćanja, u slučaju odstupanja većih od 20%,
- trajanje i raskid ugovora,
- način rješavanja sporova.

(14) U pogledu kvalitete električne energije opskrbljivač je dužan postupati u skladu s člankom 60. ovoga Zakona.

(15) Uvjetima opskrbljivača za opskrbu električnom energijom osobito se utvrđuju:

1. modeli isporuke i jedinične cijene električne energije,
2. izbor načina i uvjeti plaćanja,
3. način informiranja o potrošnji i troškovima te davanju obavijesti o svim pravima koja se odnose na javne usluge,
4. trajanje ugovora, uvjeti obnove te prekida usluga i ugovora, postojanje bilo kojeg prava na raskid ugovora.

(16) Svaki opskrbljivač je obavezan učiniti raspoloživim Agenciji, Agenciji za zaštitu tržišnog natjecanja i u skladu s međunarodno preuzetim obvezama Republike Hrvatske, drugim nadležnim institucijama u Energetskoj zajednici ili u Europskoj uniji koje su na temelju međunarodnih ugovora ovlaštene, odnosno dužne obavljati povezane zadaće, u razdoblju od pet godina, relevantne podatke koji se odnose na sve ugovorene transakcije s kupcima na

veleprodajnom tržištu te s operatorom prijenosnog sustava, operatorom distribucijskog sustava i operatorom tržišta električne energije, u svezi s kupnjom i prodajom električne energije, uključujući i izvedenice.

(17) Relevantni podaci iz stavka 16. ovoga članka moraju uključivati detalje karakteristika relevantnih transakcija, među kojima su trajanje, odredbe isporuke, preuzimanja i namire, količine, datumi i vremena izvršenja te cijene u transakcijama i načini identifikacije kupca na veleprodajnom tržištu koji je u pitanju, kao i specifične detalje svih nenamirenih kupoprodajnih ugovora i izvedenica.

(18) Uredbom iz članka 11. stavka 5. ovoga Zakona određuje se obveza opskrbljivačima vezana za udio u otkupu električne energije proizvedene iz proizvodnih postrojenja koja koriste obnovljive izvore energije i kogeneracije.

(19) Svaki opskrbljivač je dužan Agenciji na zahtjev dostaviti agregirane podatke o prodanoj električnoj energiji na maloprodajnom tržištu, uključujući i prosječne cijene prema tarifnim kategorijama i modelima za korištenje mreže.

### Članak 73.

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 1.000,00 do 50.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj fizička osoba, odnosno fizička osoba koja je elektroenergetski subjekt ako:

1. ne osigura tajnost povjerljivih poslovnih podataka koje sazna od drugih elektroenergetskih subjekata i krajnjih kupaca u skladu sa člankom 9. i člankom 14. stavkom 9. ovoga Zakona,
2. namjerno ili nemarom ne izda ili izda netočnu ili zavaravajuću izjavu Agenciji ili drugom nadležnom tijelu u okviru obavljanja njihovih dužnosti u skladu s ovim Zakonom,
3. ne osigura preuzimanje na prioritetan način ukupne količine električne energije isporučene u mrežu od povlaštenih proizvođača u skladu s ovim Zakonom (članak 11. stavak 7., članak 29. stavak 9. i članak 39. stavak 12.),
4. ne pribavi energetska odobrenje za novi kapacitet u skladu s odredbom članka 12. ovoga Zakona,
5. pristupi izgradnji izravnog voda bez prethodne suglasnosti Agencije (članak 27.),
6. ne održava pokazatelje kvalitete opskrbe električnom energijom u skladu sa člankom 60. ovoga Zakona,
7. ne izvodi priključak korisnika mreže na način propisan člankom 29. točkom 4. i člankom 39. točkom 4. ovoga Zakona,
8. ne dostavi ili dostavi netočne podatke operatoru tržišta električne energije o električnoj energiji preuzetoj u mrežu od povlaštenog proizvođača (članak 29. točka 11. i članak 39. točka 11.),
9. angažira proizvodno postrojenje namijenjeno za povremenu uporabu (članak 28. stavak 12.),
10. ne uspostavi povjerenstvo za reklamacije u skladu sa člankom 30. točkom 22., člankom 40. točkom 8. i člankom 63. stavkom 3. točkom 2. ovoga Zakona,
11. ne izradi i ne dostavi Agenciji na suglasnost u roku iz članka 30. točke 35., odnosno članka 40. točke 16. ovoga Zakona plan gubitaka u prijenosnoj, odnosno distribucijskoj mreži za iduću godinu,
12. planove razvoja (desetogodišnji, trogodišnji i godišnji investicijski planovi) ne donosi i ne objavljuje u skladu sa zadanim rokovima (članak 30. točke 36., 37. i 38. i članak 40. točke 17., 18. i 19.),
13. planove razvoja ne izrađuje u skladu sa Strategijom energetskog razvoja i Programom provedbe Strategije energetskog razvoja (članak 30. točka 36. i članak 40. točka 17.),

14. ne dostavlja Agenciji na prethodnu suglasnost zahtjeve, uključujući obrazložene informacije o svim detaljima, u svezi sa svim planiranim i neplaniranim promjenama financijskih okvira godišnjih investicijskih planova tijekom godine (članak 30. točka 39. i članak 40. točka 20.),
15. ne izrađuje i ne dostavlja Agenciji propisana godišnja izvješća (članak 32. i članak 41.),
16. ne provodi mjere koje Agencija odredi temeljem dostavljenih propisanih godišnjih izvješća (članak 32. i članak 41.),
17. ne dostavi podatke nadležnom elektroenergetskom subjektu na njegov zahtjev (članak 33. i članak 42.),
18. ne primjenjuje odredbe mrežnih pravila prijenosnog sustava, odnosno mrežnih pravila distribucijskog sustava (članak 35. i članak 44.),
19. ne osigurava usklađeni pogon distribucijske mreže s prijenosnom mrežom te priključenim mrežama i postrojenjima korisnika mreže (članak 39. točka 8.),
20. ne provodi mjere koje Agencija temeljem uvida u relevantne podatke koji se odnose na sve ugovorene transakcije s kupcima na veleprodajnom tržištu i s operatorom prijenosnog sustava u svezi s kupnjom i prodajom električne energije, uključujući i izvedenice, odredi radi osiguravanja primjene načela zaštite tržišnog natjecanja na veleprodajnom tržištu (članak 45. stavci 3. i 4.),
21. obavlja elektroenergetsku djelatnost koja se obavlja kao javna usluga bez prethodnog dobivanja prava na njezino obavljanje (članak 5. stavak 5.),
22. ne primjenjuje odredbe općih uvjeta za korištenje mreže i opskrbu električnom energijom iz članka 59. ovoga Zakona,
23. ne kupi električnu energiju proizvedenu iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije čija se proizvodnja potiče od operatora tržišta električne energije (članak 11. stavak 7.),
24. ne postupa u skladu s pravilima o promjeni opskrbljivača (članak 47.),
25. ne omogući krajnjem kupcu promjenu opskrbljivača u roku iz članka 47. stavka 1. ovoga Zakona,
26. ne osigura opskrbu električnom energijom u okviru univerzalne usluge krajnjim kupcima (članak 48.),
27. ne postupa prema pravilima o korištenju registra jamstva podrijetla električne energije (članak 53. stavak 6. točka 15.),
28. ne postupa u skladu s pravilima organiziranja tržišta električne energije (članak 55.),
29. ne sudjeluje na tržištu električne energije na način propisan člancima 56. i 57. ovoga Zakona,
30. ne provodi mjere koje Agencija temeljem istraživanja funkcioniranja tržišta električne energije odredi za promoviranje učinkovitog tržišnog natjecanja (članak 57.),
31. sklopi ugovor o opskrbi krajnjeg kupca suprotno odredbama članka 62. ovoga Zakona,
32. sklopi ugovor o opskrbi krajnjeg kupca koji ne sadrži sve minimalne elemente iz članka 62. stavka 5. ovoga Zakona,
33. ne osigura jedinstveno mjesto obavješćavanja u skladu sa člankom 63. stavkom 1. ovoga Zakona,
34. ne daje krajnjim kupcima obavijesti o aktualnoj potrošnji sukladno članku 63. stavku 1. točki 5. ovoga Zakona,
35. ne dostavi krajnjim kupcima informacije o konačnom zatvaranju računa nakon promjene opskrbljivača u roku iz članka 47. stavka 2. ovoga Zakona,
36. ne pošalje krajnjim kupcima primjerak liste za potrošače energije (članak 63. stavak 3.),
37. ne obavijesti krajnjeg kupca o promjeni cijena i drugih uvjeta opskrbe, sukladno članku 63. stavku 4. ovoga Zakona,

38. ne prikaže na izdanom računu ili u prilogu računa te u promocijskim materijalima tražene informacije i podatke (članak 63. stavak 9.),

39. ne obavijesti u zadanom roku krajnjeg kupca o obustavi isporuke električne energije (članak 64. stavak 2.),

40. ne uspostavi ponovnu opskrbu krajnjeg kupca u roku od 24 sata od utvrđivanja ako se utvrdi da je krajnjem kupcu neutemeljeno obustavljena opskrba električnom energijom (članak 64. stavak 6.),

41. ne primjenjuje odredbe o vođenju, razdvajanju i reviziji računa energetske djelatnosti (članak 66. i članak 67.),

42. neosnovano odbije pristup mreži suprotno odredbi članka 69. ovoga Zakona,

43. ne postupi po odluci nadležnih inspektora iz članka 70. ovoga Zakona.

(2) Novčanom kaznom u iznosu od 20.000,00 do 500.000,00 kuna kaznit će se za prekršaje iz stavka 1. ovoga članka pravna osoba, odnosno pravna osoba koja je elektroenergetski subjekt.

(3) Novčanom kaznom u iznosu od 300,00 do 50.000,00 kuna kaznit će se za prekršaje iz stavka 1. ovoga članka odgovorna osoba u fizičkoj, odnosno pravnoj osobi te u elektroenergetskom subjektu.

(4) Uz novčanu kaznu za prekršaj može se elektroenergetskom subjektu iz stavaka 1. i 2. ovoga članka koji je počinio dva ili više prekršaja ili u roku od godine dana dva ili više puta ponovi prekršaje iz stavka 1. ovoga članka izreći zaštitna mjera zabrane obavljanja djelatnosti u trajanju do godinu dana, a odgovornoj osobi u elektroenergetskom subjektu može se izreći zaštitna mjera zabrane obavljanja istih poslova u trajanju do godinu dana.

- PRILOZI**
- Izvješće o provedenom savjetovanju sa zainteresiranom javnošću
  - Izjava o usklađenosti prijedloga propisa s pravnom stečevinom Europske unije
  - Usporedni prikaz podudaranja odredbi propisa Europske unije s prijedlogom propisa